

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 10. junij 1999 šte. 23 (3017) • letnik 54 • cena 10 šil. • 0,73 evra

NSKS: Nov začasni odbor za pogajanja z ZSO

V sredo, 2. junija, je na seji Zbora narodnih predstavnikov odstopil celotni odbor Narodnega sveta koroških Slovencev. Dosedanji predsednik Nanti Olip je svoj odstop utemeljil z iztekom mandatne dobe 21. julija letos ter z bližnjim koncem svojega karenčnega dopusta. Kot začasni podpredsednik je bil izvoljen Rudi Vouk, izvoljeno je bilo tudi novo predsedstvo, v katerem so poleg Vouka še Štefan Domej, Matevž Grilc, Nanti Olip, Karel Smolle, Vladimir Smrtnik, Reginald Vospernik, Janko Zerzer in Franc Wedenig.

Na petkovi konferenci za medije je Olip mdr. podal oceno narodnostne politike na Koroškem, ki se je po njegovih besedah v zadnjih letih zaostri. Ostro je napadel avstrijskega kanclerja, češ da je Klima do sedaj najslabši zvezni kancler za narodne skupnosti. Očital mu je ignoranco in da odklanja dialog z Narodnim svetom.

Glede sosveta se je Olip zavzel za nov pristop. O njem je menil, da je instrumentaliziran proti manjšini in le izvedbeni organ zvezne vlade. Prekoračil naj bi tudi kompetence in posegal v suverenost R Slovenije. Narodni svet da v prihodnje še naprej ne bo sodeloval v sosvetu, če pa bo ustavno sodišče dalo prav vladnemu stališču, bo sploh izstopil.

Olip je ocenil, da so ljudje frustrirani zaradi spora v narodnostni politiki. A ne zaradi oseb, temveč zaradi vsebin. Po njegovem mora priti do skupnega izražanja volje in skupnega zastopanja interesov. S svojim odstopom odpira vrata – zdaj naj sledijo konkretni pogovori z ZSO.

Načelno je Olip še menil, da brez priznavanja k narodni skupnosti ni narodnostne politike.

Preberite

Deželni glavar Haider rad govori o kvalifikaciji, ki naj bi bila pogoj za službeno mesto kjerkoli. Očitno pa to naj ne velja za vodenje dvojezičnih šol. FRANC KUKOVICA o ozadnjih Haiderjevega podviga in o tem, kaj storiti.

Stran 3

Brez priznavanja pa da narodna skupnost ne more preživeti.

Novi začasni podpredsednik Rudi Vouk je napovedal, da bo Narodni svet julija spet izvedel volitve na čim širši osnovi. Povabili naj bi tudi ZSO k sodelovanju pri volitvah.

Dosedanje probleme Zbora narodnih predstavnikov je Vouk orisal s tem, da ga niti

Avstrija niti Slovenija nista priznali. Nadalje je Vouk menil, da NSKS in ZSO potrebujeta nadgradnjo ali korektiv v smislu koordinacijskega odbora. Skupno naj bi formulirali cilje. Če bo to narejeno, bi šlo samo še za procedur, je dejal Vouk. V gremiju naj bi bili zastopani funkcionarji vseh organizacij in društev.

A. L.

Kulturni dom Pliberk je preteklo soboto zaživel. Dvorana je sicer še nedograjena, kljub temu so društveniki z udarniškim delom vstavili prijeten ambient za svečan sprejem pevcev in poslušalcev na 31. srečanju »Pesem ne pozna meja«

Stran 4

PREBLISK

Manjšinske stvarnosti z večno polemiko, kaj je dobro za slovenstvo, včasih nismo več sposobni videti iz zornega kota ljudi, ki jim je predvsem v veselje in ne v dolžnost, da krepijo in kakovostno oplajajo zborovske, gledališke in druge vrste ustvarjanja. Manjšinska stvarnost se včasih poraja kot duhovna majhnost, ki ne vidi več, da je kulturno društveno gibanje izraz ljudske volje, ki kljub vsem političnim zapletom najde vedno spet nove smisle za uveljavljanje čustev, želja in misli.

Pravzaprav nič novega. Vendar to nešteto spregledamo, ker nimamo diferenciranega pogleda na manjšinsko stvarnost, ker mečemo vse

v en koš, kulturo in politiko, in ker bi nekateri manjšinski politiki radi poveljevali tudi kulturi po vzorcu kaj je prav in kaj ni prav, kaj je dobro za slovenstvo in kaj ne.

Kulturna društva ostajajo varuhi kulturnega izročila in jezika, spodbujevalci ljudske

Kaj je prav in kaj ni

ustvarjalnosti in tvorniki pristne socializacije, ki je v teh časih še kako dragocena.

Ni potrebno posebnega prebliska, da vsega tega ne bi videli tudi na zadnji pevski reviji »Pesem ne pozna meja« v Pliberku. Potrebna je samo trezna presoja!

J. M.

POLETNA SOMMER
ARENA
19.6.99

ŠENTJANŽ
ST. JOHANN

OD 18:00

Prireditelj: SPD Šentjanž

RAZSTAVA • FILMI • BRANJA
AUSSTELLUNG • FILME • LESUNGEN

KONCERT

MIHGROUP

SHY AFTERHOUR:
DJ GEORG

Blatnik kontra Olip

V izjavi za medije zastopnica Delovne skupnosti Avstrijske narodnosti v SPÖ Ana Blatnik zavrača očitek Nantija Olipa o domnevni ignoranci kanclerja Klime. Opozarja, da se je le-ta vedno prizadeval za konstruktivne pogovore. V tem sklopu nava-

ja spomenico avstrijskih narodnih skupnosti, ki jo je Narodni svet bojkotiral. Sosvet pa da je vezni člen med vlado in manjšino. Kot absurdno je označila bojkot posvetovalnega organa kot je to sosvet – iz katerega črpa informacije tudi zvezni kancler – obenem pa kanclerju podtikavati manjkajočo pripravljenost za dialog.

CELOVEC

Odbori ZSO bodo zasedali

Odbori Zveze slovenskih organizacij bodo v soboto, 12. junija, na klavzuri razpravljali o nadaljnjih vsebinskih in organizatoričnih reformah ZSO.

Osnova za razpravo predstavlja papir, ki sta ga izdelala dva odbornika. Predlogi zaobjemajo vprašanja nadaljnje izboljšanja glasila ZSO ter organizatorične in politične krepitve organizacije.

Klavzura naj bi dala nove impulze za graditev in pospešitev sožitja v deželi, tako znotraj manjšine same kot tudi v odnosu do večine.

Odbori ZSO bodo na podlagi spremenjenih političnih razmer po koroških deželnozborskih volitvah marca tega leta izdelali nove pristope za razreševanje sožitja v deželi.

V času porajajočega se nacionalizma je to še kako pomembno.

ÖSTERREICHISCHE LAGERGEMEINSCHAFT
MAUTHAUSEN
IN ZUSAMMENARBEIT MIT DEM BM FÜR INNERES

Mauthausen Aktiv
Kärnten/Koroška

5. mednarodni
spominski dan
ob nekdanjem
koncentracijskem
taborišču Ljubelj –
sever

Sobota, 12. junija
1999, ob 9.30, na av-
strijski strani mejne-
ga prehoda Ljubelj.

Govoril bo predsednik
avstrijskega državnega
sveta dr. Heinz Fischer

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV IN
PRIJATELJEV PROTIFAŠISTIČNEGA
ODPORA

vabi na tradicionalno

**SREČANJE
PRI PERŠMANU**

v nedeljo, 27. junija 1999,
s pričetkom ob 14. uri.

Zbrali se bomo na zgodovinskem kraju protifašističnega boja na Koroškem, da skupaj obudimo spomin na čase, ko smo se uprli nacističnemu nasilju. Na sporedu bodo polaganje vencev ob spomeniku protifašističnega boja ter nastopi kulturnih skupin, za zaključek pa bo družabno srečanje. Vabimo vas, da se s svojci, prijatelji in znanci udeležite našega tradicionalnega srečanja.

Slovenski tednik Mladina je v zadnji številki objavil obširno reportažo o financiranju Slovenske ljudske stranke (SLS). Med drugim Mladina piše, da je SLS dobila posojila od Posojilnice Borovlje (100.000,00 DM), Zveze-Bank (600.000,00 DM) in Bank Austria (100.000,00 DM). Na podlagi slovenske zakonodaje je slovenskim političnim strankam prepovedano zadolževanje v tujini, pravi Mladina.

To so seveda notranjeslovenske zadeve, v katere se ne bomo spuščali. Zanimivo je le, da Mladina vzpostavi neko povezavo med krediti in odnosi SLS do posameznih manjšinskih organizacij na Koroškem. Mladina je objavila tudi številke, ki kažejo na neenakopravno financiranje ZSO in postavlja vprašanje, ali je to povezano s krediti POBO in Zveze-Bank?

Predpostavljamo, da so bili krediti pač dani po jasnih

KOMENTAR

Dr. Marjan Sturm

ekonomskih kriterijih, to se pravi, da je SLS dala za kredite tudi ustrezna jamstva. Vse to so potemtakem obravnavali tudi ustrezni organi bank (nadzorni odbori ipd.).

V tem primeru seveda ne more biti pripomb na tovrstne posle. Kolikor so taki posli v skladu s slovensko zakonoda-

Kreditiranje SLS

jo, je zadeva kreditateljca.

Kolikor pa bi se izkazalo, da so bili krediti dani dejansko »po politični liniji«, potem bi bil to velik škandal. Potemtakem bi seveda dobila neenakopravna podpora za ZSO politično dimenzijo, v katero bi bila vpletena tudi koroška stran oziroma Zveza-Bank in Posojilnica Borovlje. Nadzorni odbori so torej na potezi, da izničijo vsa sumničenja.

EVROPA VOLI

V Avstriji je pričakovati tesen izid

Prihodnjo nedeljo, 13. 6. 1999, bodo občani Evropske unije odločali o novem sestavu Evropskega parlamenta. Evropski parlament je edina institucija unije, katere člani (skupno 626) so direktno izvoljeni. Avstrijo zastopa v parlamentu v Straßburgu 21 parlamentarcev. Ljudska stranka ima trenutno sedem poslancev, socialdemokrati in svobodnjaki vsak po šest in Zeleni enega. V Evropskem parlamentu je za zdaj osem političnih grupacij. Ob tem delujejo še poslanci, ki niso vključeni v nobeno frakcijo, kot na primer avstrijski svobodnjaki. Delo poslancev v Evropskem parlamentu zaznamuje predvsem dvojje: politično delo v odborih ter kontrola Evropske komisije in Sveta unije.

Odbori

Poslanci Evropskega parlamenta delujejo v okviru 20 stalnih odborov in po potrebi tudi v nestalnih odborih (npr. raziskovalni odbori) z natančno določenimi delovnimi področji. Odboriasedajo v Bruslju, kjer ima svojo centralo tudi Evropska komisija. Sedež parlamenta pa je v Straßburgu, kjer so me-

sečno plenarska zasedanja. Legislatura perioda traja pet let, to je ravno tako dolgo kot mandatna doba Evropske komisije.

Kontrola

Evropski parlament ima daljnosežne kontrolne pravice. Kontrolira eksekutivo, komisijo in Svet unije. Poslanci imajo pravico zastaviti vprašanja članom Evropske komisije in sveta. Poleg tega ocenjujejo delovanje komisarjev in rezultate konferenc unije. Posebnega pomena pa je, da ima Evropski parlament tudi pravico do sklica raziskovalnih odborov, kjer se morajo pristojni uradniki in politiki zagovarjati v primeru, da so zakrivali kak škandal – npr. škandal ponorelih krav (BSE).

Nedavno odkritje finančnega škandala v Evropski komisiji je imelo še za posledico, da je moral odstopiti njen predsednik. Novega predsednika pa so izvolile posamezne vlade držav članic lahko samo s privolitvijo Evropskega parlamenta, ki je s tem pridobil še več kompetenc.

Koga volijo Avstrijci

Po nekaterih javnomnenjskih raziskavah naj bi dobila SP po-

prečno 29,8 odstotkov, VP 28,8 odstotkov in FP 27,5 odstotkov. Pričakovati je torej izredno tesen in napet izid volitev. Poleg omenjenih strank kandidirajo še Liberalni forum, KPÖ in nova stranka krščanskih socialdemokratov CSA. Volilna udeležba na zadnjih volitvah oktobra 1996 je v Avstriji znašala le 67,7 odstotkov. Zato je avstrijska vlada sprožila širšo medijsko kampanjo, ki naj bi skrbela za čim večjo volilno udeležbo.

M. Š.

DELOVNI TRG

Ukrepi proti brezposelnosti

V boju proti brezposelnosti sta sklenila Urad za delovni servis (AMS) in dežela Koroška teritorialni zaposlitveni sporazum, ki bo veljal do leta 2002 dalje. S tem instrumentarijem želijo pomagati predvsem dolgotrajno nezaposlenim, ženskam in mladim, ki iščejo vajeniška mesta. V tem letu je za t. i. tranzitna delovna mesta (skupno 960) na razpolago 216 milijonov šilingov. Do leta 2002 pa je predvidenih 800 milijonov.

Na Koroškem je bilo konec maja tega leta 13.787 brezposelnih, to je za 1.030 ali 7 odstotkov manj kot lani. Od teh je bilo brez dela 7.367 žensk, 2.352 mladincev, 2.052 oseb nad petdesetim letom, 2.929 dolgotrajno brezposelnih in 232 oseb z visokošolsko izobrazbo.

Na novinarski konferenci sta Josef Sibitz (AMS) in deželni glavar Haider napovedala razne ukrepe v boju proti grozeči brezposelnosti mladih, ki sedaj vključujejo glavno šolo. Po študiji Delavske zbornice naj bi letos primanjkovalo približno tisoč vajeniških mest! Haider je obljubil, da bo dežela, in to je povsem novost, poskrbela za dvajset vajeniških delovnih mest v upravnih službah. Nadalje je dejal, da

bi bilo mogoče ustvariti v deželnih bolnicah in pri cestni upravi tudi še nekaj vajeniških mest. To bo predmet pogovorov znotraj resorjev v deželni vladi. Nadalje bo dežela vrnila stroške podjetjem, ki zaposlujejo vajece v prvem delovnem letu v višini dveh mesečnih bruto plač (pribl. 38 milijonov šilingov). To akcijo planirajo izvesti že jeseni. Ukrepi bodo še preverili glede izgledov na uspešnost in pri podjetjih poizvedeli, ali so dejansko pripravljene zaposliti vajece v večjem številu (formularji so na razpolago na deželni vladi, na Gospodarski zbornici in poklicnih šolah). Podjetja, ki izobražujejo vajece, lahko računajo z večjo podporo s strani Koroškega fonda za gospodarsko pospeševanje. Nadalje planira AMS »job-finding-tečaje« za mlade (poklicna orientacija).

Josef Sibitz je predstavil tudi nov sklad za ženske s srednješolsko izobrazbo, ki se hoče vključiti v delovni proces. V okviru tega sklada je zagotovljeno delovno mesto za tri oziroma štiri leta dvajsetim ženskam na področju telekomunikacije in štiridesetim ženskam na področju storitev.

M. Š.

Vmesna bilanca razdejanja

(NADALJEVANJE IN KONEC)

Kmalu bo 80 dni, odkar je Nato začel bombardirati Jugoslavijo. Pri tem se poslužuje tudi orožja, ki ga mednarodne konvencije prepovedujejo.

Izdatna znanstvena poročila pričajo o tem, da uporabljajo v krmilnih raketah osiromašen uran, ki hudo ogroža človeka, saj je izredno strupen – tako v kemičnem oziru kot težka kovina kakor tudi radiološko kot vir sevanja alfa-delcev.

Sindrom iz zalivske vojne

Osiromašeni uran je odpadni produkt atomske industrije. Od zalivske vojne naprej ga uporabljajo namesto svinca v izstrelkih in raketah. Znanstveniki ga imajo za glavnega povzročitelja t. i. »sindroma iz zalivske vojne«, ki trpinči tako ameriške veterane kakor tudi ljudi v Iraku. Radiologinja dr. Rosalie Bertell, predsednica Mednarodnega instituta za javno zdravstvo (IICPH), pravi: »V vojnih spopadih osiromašen uran vzplamti in tako sprosti smrtonosen uran-aerosol, kakršnega doslej še nismo poznali ... Keramičen aerosol je veliko lažji kot uranov prah. Po zraku se razširi nešteto kilometrov, pomeša se s prahom, razpihuje ga veter ali človekovo gibanje. Zelo majhen je, vsakdo ga lahko vdihava. To radioaktivno kamenje se za dolga leta naseli globoko v notranjosti pljuč, poškoduje tkivo s močnimi alfa-delci in sproža emfizeme

ali fibrozo. Lahko ga tudi požreš in tako poškoduje želodec in črevesni trakt. Sčasoma predre pljučno tkivo in vdre v krvni obtok ... Sproža rakovo obolenje ali pa ga pospešuje.«

Da bo podoba popolna, citiram še Petra Sullivana, poslovodnega direktorja ameriškega Nacionalnega centra za raziskovanje posledic vojne v zalivu (NGWRC): »Pričakujem, da bodo v Jugoslaviji z osiromašenih uranom streljali v poljedel-

opremljen z uranovo municijo, »ogroža ljudi in okolje na celnem Balkanu« (Truth in Media, 10. 4. 1999). V tej povezavi je treba omeniti tudi poročilo grških uradnih izvedencev, v katerem ugotavljajo, da se je »povečal delež strupenih snovi

Vračar, v predmestju Beograda: ruševine stanovanjskega bloka, ki so ga zadele Natove bombe.

skih področjih, torej v pokrajinah, kjer se pase živina in kjer raste žito, tako da bodo na ta način morebiti okužili prehranbeno verigo.«

Tudi Avstrijo bo prizadelo

Mednarodni akcijski center (IAC) v New Yorku meni, da Pentagonova odločitev o uporabi bojnih letal tipa A 10, ki je

v atmosferi Grčije«, in v katerem napovedujejo, da se »bodo zaradi Natovega bombardiranja Jugoslavije, predvsem tudi zaradi uporabe osiromašenega urana, soočali z ogroženim zdravjem ljudi v Albaniji, Makedoniji, Italiji, Avstriji in na Madžarskem (10. 4. 1999, Truth in Media).

Michel Chossudovsky

CELOVEC

Haider dekvalificira šolstvo

Preti navarnost, da bo umik razpisa za ravnateljska mesta na dvojezičnih šolah na Koroškem postal preračunan uvod v novo nacionalistično kampanjo zoper dvojezično šolstvo, je v sporočilu za medije izjavila kandidatka za volitve v Evropski parlament Marjeta Einspieler (KPÖ). Haiderjev poseg je označila kot butalski in ne-

strokoven, češ da vodi v dekvalifikacijo šolskega personala. S tem da je Haider sam dokazal lažnivost strankinega načela, po katerem naj bi bili odločilne le zmogljivosti. Opozorila je še, da so doslej pri razpisih ravnali po pravilu, da je dvojezična kvalifikacija za ravnatelje na dvojezičnih šolah tudi potrebna.

Dvojezično šolstvo na Koroškem – razmišljanja in dejstva

O tem se na Koroškem navadno ne govori, politika mnogokrat ne upošteva zgodovinskih dejstev in še vedno dopušča celo napačno tolmačenje zgodovinskih resnic. Vsi vemo, da je bila še na začetku tega stoletja južna Koroška večinoma slovensko govoreča.

Potreba po nestranski obravnavi manjšinskega vprašanja

Protislovensko ozračje na Koroškem je še danes tako močno, da posamezne politike vedno spet vzpodbudi k dejanjem, naperjenim proti interesom slovenske besede na Koroškem, kar otežuje mirno sožitje. Ali namenoma?

Namesto, da bi ob podpori politike posebno dvojezična ljudska šola na Koroškem pričela ali nadaljevala novo kulturo sožitja na osnovi enakopravnosti obeh jezikov, tolerance ter delovala v smeri popravljanja Slovencev storjenih krivic, se žal vedno spet opaža, kako se na avstrijskem Koroškem slovenski jezik zaničuje in poskuša izriniti iz javnosti. Le sem in tja in navadno le po trdovratni in dolgotrajni borbi uspe posameznikom ali skupinam vrniti ga v kak otroški vrtec, gospodarsko ustanovo, dogajanje na občinski ravni in podobno.

Najbolj primitivna, a dokaj uspešna protislovenska propaganda nas koroške Slovence obravnava celo kot tujce, priseljence izpred par desetletij, npr. po drugi svetovni vojni, in slovenskemu jeziku na Koroškem odreka pravico uporabe v javnosti ter ga postavlja vstrib jezikom tistih ljudi iz različnih evropskih držav, ki so pred nedavnim našli delo v Avstriji. Tako vrednotenje slovenskega jezika je poniževanje koroških Slovencev, ki prebivamo v naši koroški domovini najmanj tako dolgo kot naši nemško govoreči sodeželani.

Dokler bo del vplivnih koroških politikov sledil takemu vrednotenju slovenskega jezika pri nas, uporabljal slovenski jezik v politične namene, vidno ali podtalno dovolil tolmačenje zahtev po uporabi ali uvedbi slovenskega jezika kot nezvestobo koroški domovini, na Koroškem ne more priti do resnične in trajne spremembe zornega kota v tej obliki, da bi se način gledanja na koroško manjšinsko problematiko spremenil v pošteno in nestransko obravnavo.

Slabe izkušnje iz bližnje preteklosti

Ko o tem razmišljam, se mi odpirajo paralele z ravnanjem s slovenskim jezikom na Koroškem in tudi v vseh od nemške vojske zasedenih predelih Slovence med drugo svetovno vojno.

Korošci slovenskega maternega jezika prebivamo na avstrijskem Koroškem od časa preseljevanja narodov, kar je blizu 1500 let. Gre za avtohtono slovensko govorečo prebivalstvo. 1848 leta je imela Koroška 318.577 prebivalcev, od tega 122.000 Slovencev, kar je 38 %. Po ocenah prof. Boga Grafenauerja je živelo južno od narodnostne meje 132.000 prebivalcev, od tega 118.000 Slovencev ali 89,4 %.

Piše Franc Kukovica

Kot otrok-šolar sem tisti čas po svoje doživljal in nisem razumel, zakaj naenkrat ne smem več govoriti po domače – slovensko narečje, zakaj je slovenska beseda povsod prepovedana in zakaj so celo na šolskih dvoriščih v in po letu 1941 sežigali slovenske knjige. Reka »Korošec, govori nemško, jezik je izraz tvojega mišljenja«, ki je bil mesece pritrjen nad vhodom v hišo, kjer smo stanovali, pa sploh nisem doumel.

V šoli so razlagali, da si izdajalec domovine, če govoriš vindiš (takrat v šoli edina beseda za slovensko).

Etnično čiščenje Koroške, ki se je pričelo aprila 1942, se zaradi poteka vojnega dogajanja na srečo ni moglo masovno na-

že leta 1958 je bil vključen v akcije, ki so privedle do ukinitve do takrat (1945 do 1958) obveznega dvojezičnega pouka na južnokoroških šolah.

Trenutno zahteva KHD (v koroškem deželni zboru se bo menda o tem kmalu razpravljalo) jezikovno ločene šole. Getoizacija ali posebna oblika etničnega čiščenja?

V KHD-glasilu Der Kärntner zasledimo tudi trditve, da slovenski jezik ni drugi deželni jezik. 27. 9. 1998 je predsednik KHD dr. Jožef Feldner v Dobrli vasi med drugim dejal, da je koroški obrambni boj treba voditi danes, posebno pa še v naslednjih letih »z orožjem duha in srca«, da se Korošcem ohrani Koroška.

O KHD piše Fritzl med drugim (prevod, s. 12): »Seveda hoče KHD »varovati pravice večinskega prebivalstva«, kar pomeni v praksi, da se širi propaganda, naperjena proti interesom manjšine, ki omogoča omejitveno razlago manjšinskih pravic.«

Ko sem prebiral to knjigo, razmišljal ter ocenjeval trenutno dogajanje na Koroškem, sem vedno spet zasledil paralele z medvojnimi dogajanjem. Ali se je kmalu po letu 1920 nacionalistična miselnost na Koroškem tako močno ukoreninila, da še danes ni iztrebljena? V dejavnostih proti slovenski besedi na Koroškem zaslutim namreč nacionalistično »Hervolkovsko« miselnost in na-

vili tako imenovane utrakvistične šole, v katerih naj bi otroke v južnem delu Koroške poučevali v obeh deželnih jezikih, slovensko in nemško.

Ta tip dvojezične šole na Koroškem je obstajal do zasedbe Avstrije leta 1938, ponekod vsaj navidez do napada Nemčije na Jugoslavijo leta 1941. Takrat je dotlej še bolj prikrit pritisk na koroške Slovence postal uradna smernica koroške politike in vse, kar je bilo kjerkoli slovensko, je bilo prepovedano, zaseženo ali uničeno.

Nov začetek leta 1945

Z odredbo o dvojezičnem šolstvu iz leta 1945 je na področju manjšinskega šolstva napočil nov čas. Ustanovitev za vse šolarje obvezne dvojezične šole je odgovarjala interesom slovenske narodne skupnosti. Obiskovali so jo vsi otroci na južnem Koroškem ne glede na jezikovno in narodno pripadnost. Izobraževanje učiteljstva v slovenskem jeziku je bilo zagotovljeno. Jezikovno znanje (slovenščine) na podeželju je bilo takrat izvrstno.

Za učiteljstvo, ki je poučevalo v dvojezičnih razredih in za vodje takih šol je predpisoval

Verordnungsblatt für das Schulwesen in Kärnten

1957

Für diese Ausschreibung gelten die Richtlinien im h. Verordnungsblatt, Stück XII/1952, Nr. 82, und Stück I/II/1953, Nr. 2. Die Bewerbungsgesuche sind bis längstens 15. November 1957 im Dienstwege bei der zuständigen Bezirkshauptmannschaft einzu- bringen. Die Leiterstelle an der zweisprachigen Schule kann nur mit einem Lehrer besetzt werden, der für den zweisprachigen Unterricht geprüft ist.

VIII. Schulbezirk Völkermarkt:
Volksschule Klein St. Veit ob Reinegg (2), zweisprachig
Volksschule St. Primus i. J. (3), zweisprachig
Volksschule Bad Vellach (1), zweisprachig

1974

rechnet vom Ausgabedatum dieses Verordnungsblattes an, mit dem für diesen Zweck im Drucksortenhandel erhältlichen zweisprachigen Vordruck »Bewerbungsgesuch« auf dem Dienstwege einzureichen. Bei gleichzeitiger Bewerbung um mehrere ausgeschriebene Leiterstellen ist für jede einzelne Stelle ein gesondertes Bewerbungsgesuch vorzulegen. Bei zweisprachigen Leiterstellen werden die Bewerber, die aus beiden Sprachen lehrbefähigt sind, vorgezogen.

Schulbezirk Völkermarkt:
Volksschule Griffen (10), zweisprachig
Volksschule Gitterdorf (2), zweisprachig
Allg. Sonderschule Eberndorf (3)
Allg. Sonderschule Völkermarkt (4)

Schulbezirk Wolfsberg:
Volksschule St. Paul/Lav. (8)

1990

Bezirk Klagenfurt-Land:
Volksschule Feistritz/Res. 2, 2, 1/2 VS
Volksschule Grafenwies 2, 1/2 VS
Volksschule Osnaburg 2, 1/2 VS
Hauptschule Moosburg

Definitive Landeslehrer, die die Besonderen Ernennungsvoraussetzungen für die angestrebten Stellen erfüllen, können sich gemäß § 26 Abs. 1 des Landeslehrer-Dienstverordnungs 1984 innerhalb eines Monats nach dem Erscheinen dieses Verordnungsblattes mit dem für diesen Zweck bei den Bezirksverwaltungsbehörden erhältlichen Vordruck »Bewerbungsgesuch« auf dem Dienstwege bewerben.

Die Bewerbungsgesuche sind gebührenfrei.
* Diese schulfähige Leiterstelle kann nur an Bewerber mit der Befähigung für den Unterricht in deutscher und slowenischer Unterrichtssprache verliehen werden.

1999

Bezirk Klagenfurt-Stadt: Hauptschule 2, Heilerzieherschule 2, Polytechnische Schule.
Bezirk St. Veit a. d. Glan: Hauptschule Saurburg, Bezirk Spittal a. d. Drau: Volksschule Ransdorf, Bezirk Villach-Land: Volksschule Göttersdorf, Volksschule Sattendorf, Hauptschule 1 Feistritz/Drau, Bezirk Villach-Stadt: Hauptschule 3, Hauptschule 6, Hauptschule 7.
Bezirk Völkermarkt: Volksschule Dietz, Volksschule Eberndorf, Volksschule Edling, Volksschule Gallitzen, Hauptschule Griffen.
Bezirk Wolfsberg: Volksschule St. Michael, Volksschule St. Paul, Hauptschule St. Paul.
Die Leiterstellen der mit * gekennzeichneten Volksschulen werden vorrangig an BewerberInnen mit der Befähigung für den Unterricht in deutscher und slowenischer Unterrichtssprache verliehen werden.

daljevati. Koroški Slovenci smo v vojnih letih mnogo pretrpeli, a le ostali v koroški domovini. Mnogo uničenega smo obnovili: posojilnice, zadrage, kulturna društva, narodnostno-politične organizacije. Nismo pa uspeli vrniti slovenskega jezika vsem krajem in vsem, kjer je bil doma pred pričetkom druge svetovne vojne. Temu je kriva predvsem poveljna politika na Koroškem, ki jo je narekovala razdelitev Evrope v dva tabora. Koroški Slovenci smo se znašli med mlinskimi kamni.

KHD odloča o koroški manjšinski politiki

KHD, zopet ustanovljen leta 1957 kot krovna organizacija »domovini zvestih društev«, se je v tej situaciji zelo spretno gibal in močno, če ne odločilno vplival na koroško manjšinsko politiko.

Martin Fritzl je v knjigi Koroški Heimatdienst (Drava 1990) opisal koroško neuradno deželno ideologijo takole (prevod, str. 13): »Pod »Korošci« se razumejo Nemci. Slovenci imajo slabe namene (npr.: »slovenizirati« Koroško, pripraviti jugoslovansko invazijo itd.) Zato se morajo »Korošci« pred Slovenci braniti, morajo biti »budni« in morajo zavzeti načelno obrambno držo.« Po tej teoriji je npr. vsak ukrep, ki ga sprejme avstrijska država za svojo manjšino, možna nevarnost za »Korošce«.

Strpnost, interkulturno učenje, dvojezičnost - vse to je za nacionaliste nepojmljivo. Gre jim za to, da vedno bolj omejujejo prostor, kjer se manjšina lahko udejstvuje, dokler eden od obeh narodov (seveda slovenski) ne bo več obstajal.«

daljevanje etničnega čiščenja na prefinjen način, tak, kot je v demokraciji v gotovih obdobjih še možen.

Šolstvo v mnogojezični Avstro-Ogrski

V Avstro-Ogrski je bilo šolstvo dolgo časa zadeva cerkve. Šele konec 18. stoletja si je država dokončno vzela pravico urejanja šolstva. Kot pelomnico bi lahko imenovali leto 1774, ko je bil uveden obvezni elementarni pouk.

Leta 1869 je bil v Avstriji izdan Državni zakon o osnovnem šolstvu, v katerem je bilo glede učnega jezika določeno, da o njem in o pouku v drugem deželni jezik odloča deželna šolska oblast po zaslišanju tistih, ki šolo vzdržujejo. S posebnim odlokom deželnega šolskega sveta so nato ustano-

zakon (GG 1946, § 37, odstavek 2 v prevodu): Vodje in učitelji v dvojezičnih šolah ali razredih ter na šolah ali v razredih z drugačnim kot nemškim učnim jezikom morajo v vsakem slučaju dokazati vrsto šole odgovarjajočo kvalifikacijo za poučevanje v tistem jeziku.

Dvojezična šola, kakršna je bila uvedena leta 1945, bi bila možna odpraviti nacionalne predsodke in pregrade. Pripomogla bi k medsebojnemu razumevanju jezikovno mešanega prebivalstva južne Koroške.

Leta 1957 je razpis ravnateljskih mest izgledal tako, da je ravnateljstvo lahko prevzel samo nekdo, ki je imel izpit za dvojezični pouk (1).

Leta 1974 je bil razpis ravnateljskih mest tak, da so imeli prednost dvojezični učitelji (2).

Dalje na str. 7

PLIBERK

Pesem ne pozna meja

Preteklo soboto je SPD »Edinost« v Pliberku skupaj s SPZ iz Celovca vabilo na 31. revijo »Pesem ne pozna meja«, ki se je odvijala v nedograjeni dvorani Kulturnega doma v Pliberku.

Takrat, ko se je društvo odločilo za koncert v tej dvorani, je bil pogled na njeno notranjost še dokaj pesimističen, skoraj

Slavonstni govornik
dr. Avgust Brumnik

nekoliko turoben. Toda z udarniškim delom nekaterih zagnanih drušvenikov je iz dneva v dan postajala prijaznejša in v soboto že čisto pravšnja za svečan sprejem pevcev in poslušalcev.

Prva pesem v tem prostoru, ki jo je zapel MoPZ »Foltej Hartman«, je bila posvečena spominu 100 let rojstva skladatelja Pavla Kernjaka, Folteju Hartmanu st. in letos umrli gospe Jelki Rojšek iz Trbovelj, ki je bila vseskozi neprekinjen trden delaven člen teh pevskih srečanj.

Nato sta pevce in obiskovalce pozdravila župan mestne občine Pliberk deželni poslanec mag. Raimund Grilc in predsednik društva Kulturni dom ek. sv. Fric Kumer. Slavonstni govornik večera pa je bil predsednik SPZ dr. Avgustin Brumnik, ki je o pomenu takih srečanj dejal, da sta glasba in petje posrednika med duhov-

nim in gmotnim oz. tvornim življenjem. Podčrtal je, da so pevski zbori bili in so še vedno nosilci neprekinjenega ljudskega izročila, brez katerega bi se kultura slovenskega naroda izsušila. Ob vsem kulturnem ustvarjanju današnjega časa naj bi se ohranila tudi slovenska ljudska pesem, »s katero se družimo, v kateri se spoznavamo in s katero se veselimo.« Izrazil je zadoščenje, da pevsko srečanje poteka v Pliberku, v novem kulturnem domu, ki tako že uresničuje svoje poslanstvo. Želel mu je, da bi s tem prvim srečanjem začel svojo kulturno pot uspešno, optimistično in z mnogo dobre volje. Izrazil je tudi upanje, da bi dal mnogo impulzov in pobud za kulturno rast v pliberskem okolju. Osvajali naj bi ga tudi sosedje bodisi s strani večin-

boda« - Trbovlje, MoPZ KPD »Franc Zgonik« - Branik, Dekliška vokalna skupina Rihenberg iz Branika in MoPZ Društva vinogradnikov Goričko, iz Italije MoPZ KD »Jezero« Doberdob in MoPZ KD »Vesna« - Križ pri Trstu (Italija) ter iz Madžarske MePZ »August Pavel« - Gornji Senik. Skozi kraje in pokrajine, iz katerih so prišli pevci, pa nas je v veznih besedah prijetno vodila Klavdija Daniel.

V drugem delu koncerta so najprej nastopili združeni moški zbori, nato še mešani, ob samem zaključku pa je iz 222 grl svečano zadonela primorska himna Vstajenje Primorske, ki je bila ponovni dokaz,

*da je naša pesem veličina,
nikoli izpeta,
ki iz vseh delov sveta
trdna prijateljstva spleta,
saj meje ne pozna,
preko nje stopa
od srca do srca.*

Ob zaključku revije so se na odru zbrali vsi zbori

skega naroda bodisi iz bližnje soseščine, iz slovenske Koroške, predvsem iz neposredne bližnje okolice Raven, Prevalj, Črne, Dravograda in Slovenj Gradca. Želel je še, naj revija postane srečen oznanilec veselih in kulturnih dogajanj v Pliberku.

Nato so se po vrsti s tremi pesmimi predstavili posamezni zbori iz Slovenije MePZ »Svo-

Sobotna pevska revija je bila že zaradi zborov in prostora nekaj posebnega. Izžarevala je povezanost in toplo domačnost, ki se je ob veselem petju raztegnila že kar proti svežemu nedeljskemu jutru.

In ko smo se ob stisku rok razhajali, smo bili vsi istih besed: »Bilo je tako lepo, da bi kar nadaljevali!«

A. Hudl

DUNAJ

KSSŠD vabi na koncert

»Contrapunto alla bestiale«

Zbor »Kluba slovenskih študentov in študentk na Dunaju« (KSSŠD) je nastal leta 1996, ko se je našlo osem pevcev, ki so se obrnili na Anjo Kapun, da bi ta z njimi naštudirala nekaj pesmi. Jeseni istega leta je zbor KSSŠD začel s tedenskimi vajami in imel svoj prvi nastop pri komemoraciji v Sivi hiši. Lani je zbor prvič nastopal s samostojnim koncertom pod naslovom »Della passione«. Letos pa je število pevcev celo naraslo na 21 (8 moških), ki pa niso vsi študenti.

Zbor si je za svoj novi program izbral pesmi o živalih in ga poimenoval »Contrapunto alla bestiale«. Ta program bo zbor KSSŠD predvajal v petek, 11. junija, ob 20. uri na Dunaju. Sestav skladb obsega dve pesmi iz renesanse, nekaj slovenskih ljudskih, eno nemško sodobno kompozicijo, angleške popevke in »Biene Maja«. Vsaka izmed teh pesmi ali opisuje kakšno žival, ali pripoveduje zgodbo o živalih, ali pa primerja človeške usode z živaljo.

Zbor KSSŠD se že od januarja naprej intenzivno pripravlja na ta koncert. V zadnjih tednih pevci niso zahajali zgolj na pevske vaje, temveč so pisali in ilustrirali programske zvezke ter okrasili klubske prostore po »živalsko«, tako da je nastala prava džungla.

Po številnih nastopih v preteklosti, kot npr. v klubu graških študentov, v Bratislavi ali pri Kurdi na Dunaju je naslednji termin po »Contrapunto alla bestiale« festival v Murecku 20. junija in potovanje v Gorico začetek julija.

»Moj cilj je posredovanje nove literature in veselje do petja. Pri tem zboru se da to odlično povezati z družabnostjo. Posebnost pevcev je navdušenje za realizacijo projekta in zaključnega koncerta, kar se kaže ob skupnem delu in pripravi v zadnjih tednih in se končno da slišati tudi pri enotnem zvoku«, pravi zborovodja Anja Kapun, zadovoljna z razvojem zbora KSSŠD. TW

MODERNA GALERIJA V LJUBLJANI

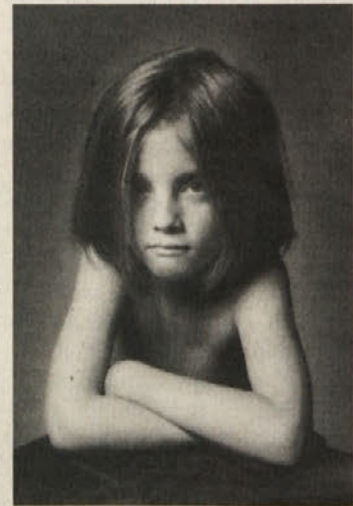
Jutri bo čas starejši

Jeanloup Sieff je eden od velikih svetovnih mojstrov fotografije. Štiri leta po prvi razstavi je prišel v Ljubljano tudi sam. V ljudeh in okolju išče predvsem lepoto. Njegov humanizem ni v duhu časa, ki beleži predvsem izpraznjenost. Sveta ne opazuje le s kamero, temveč ga opisuje tudi z besedami.

Jeanloup Sieff, leta 1933 rojen Parižan, mojster fotografije poljskega in ruskega porekla, je v ljubljanski Moderni galeriji razstavil 158 fotografij iz štiri-desetletnega obdobja. Čeprav se fotografija že od časa njene odkritja trudi, da bi ne bila zgolj odsev realnosti in odkriva vedno nove načine gledanja, Sieff ostaja eden redkih, ki lepoto pojmuje na tradicionalen način. Vedno bolj je v modi fotografija, ki išče lepoto predvsem v skromnem, izpraznjenem, šokantnem, grdem, v tistem patosu, ki ga ponuja podvajanje dejanskega sveta, ki pa je le iluzija nesmrtnosti. Sieff po današnjih pravilih fotografije je umetnosti ni moderen, saj je ostal humanist, ki v ljudeh in njihovem okolju išče pravo lepoto.

Sieffovi odgovori na vprašanje, zakaj fotografira, so se spreminjali v času. Od prvega odgovora, da zato, ker mu je nekdo še kot otroku dal kamero, do želje, »da bi zaustavil leteči čas«, do današnjega, da to počne iz čistega užitka. Ob svojih stvaritvah, ki mu je svet že dolgo nazaj priznal status umetnosti, ne ponuja nobenih posebnih razmišljanj in definicij. Zadovoljiti se moramo z njegovim

odgovorom, da s fotografiranjem zgolj ujame, »kar je bilo in sedaj ni več«. Vsem znani obrabi, ki je vanje čas že vtikal svoje trajanje, se nam na razstavi kažejo v vsej lepoti rosne mladosti. In v tem naj bi ne bilo sporočila? Berenice Abbott, leta 1898 rojena ameriška fotografinja je nekeje zapisala, da je fo-

Fotografija Sieffove danes 20-letne hčerke Sonje je nastala leta 1985

tograf človek sedanosti par excellence; skozi njegove oči iz sedanosti nastaja preteklost.

Fotografira krajino, portrete ter akte in je modni fotograf. Zanimivo je, da o svojem fotografiranju in o tem, kaj je o tem doživljal, vodi natančen dnevnik. Teksti, objavljeni ob njegovih fotografijah, so namreč vzeti iz njegovega dnevnika. Njegovi zapisi bodo skupaj s fotografijami izšli v nekaj knjigah, ena med njimi se bo imenovala »Jutri bo čas starejši«.

Irena Destovnik

ŠENTJAKOB

Zapeli so Kernjaku in Nageletu

Ob 100-letnici Pavla Kernjaka in 90-letnici Antona Nageleta je mešani pevski zbor »Rož« priredil koncert v kulturnem domu v Šentjakobu. Venec pesmi je začel moški pevski zbor »Bilka« iz Bilčova pod vodstvom mag. Mirka Lausseggerja s pesmijo »Tam, kjer se čuje z gaja«, ki jo je napisal A. Hafner, nadaljeval pa je s pesmijo »Jes mam pa ljubce tri«. Nato je zapel kvartet »Rož« pod vodstvom Simone Rovšek pesmi »Jes pa no šišico mam« in »So pa atej noj mamca«. Do odmora sta zbor izmenoma pela še pesmi »Gore in ogenj«, »Planinska«, »Svi cigani«, »Tri ljubice ljubiti«, »Vasica moja«, »Na semnju«, »Juhe, pojdam v škufiče« (MoPZ Bilka), »Nocoj se mi je sanjalo« in »Rožno dol« (Kvartet Rož).

Kakovostna zbor sta vse pesmi seveda odlično zapela, po premoru pa je večer oblikoval MePZ »Rož«. Zbor je interpretiral predvsem pesmi Antona Nageleta, ob tem pa še dve

Kernjakovi, od katerih so eno predstavili v moderni glasbeni obleki. Priredba pa je delo Janka Zwittera, ki je tudi predsednik zbora. Tudi oni so s pesmimi navdušili ljubitelje zborovskega petja in večer potegnili še do jutranjih ur.

M. R.

V Šentjakobu je zapel tudi kvartet »Rož«

25 LET MLADINSKEGA GLEDALIŠČA

Kdor išče, tudi najde svoj zaklad

Ob petindvajsetletnici mladinskega in lutkovnega delovanja na južnem Koroškem je Kršćanska kulturna zveza pripravila jubilejno predstavo »Zaklad čarovnice Jezibabe« v dramaturgiji Pavleta Polaka.

Osnova zgodbe je vzeta iz stare francoske pripovedke Perraulta »Poslednji zmaj«. Doživela je mnogo predelav različnih avtorjev. Pravljičar izhaja iz klasičnega motiva, ko zmaj sreča princa, princeso Veroniko in strašno čarovnico Jezibabo. Princ se z zmajem seveda sprijatelji. Na poti po svetu srečata grozne tolovaje, prijazne Indijance, zamorce in Eskime. In vsi jima pomagajo premagati hudobno Jezibabo.

Predpremiera »Zaklad čarovnice Jezibabe« v režiji dojena koroškega lutkarstva Tineta Varla je bila na visoki ravni. Igralke in igralci raznih lutkarskih skupin, ki že nekaj let uspešno delujejo na odrskih deskah, so pokazali častitljivo igralsko in jezikovno sposobnost. Jezik se je ujemal z

mimiko, lahkotna in prijetna glasba in lučni efekti pa z veseljem dogajanjem na odru. Preprosta scena in pisane lutke v mehkih barvah so bile prijazne, le strašna čarovnica je motila brezmejno harmonijo. Je pač tako kot v resničnem življenju, ko ne gre vedno po naših predstavah. Gledališče je

Veseli princ z prijateljem zmajem

igra s tragikomično vsebino, lutke pa so delček nas samih. »Gledajo skozi naše oči, dihaajo z naši-

mi pljuči, odzivajo se po naše«.

Odlično so igrali svoje vloge: Katarina Hartmann, Roman Krajger, Marko Kumer, Veronika Kušej, Samo Lampichler, Andreja Lepuschitz, Martin Moschitz in Marco Tolmajer.

Prijazne in pisane lutke, sceno in kustume je perfektno oblikovala Breda Varl, prijetno glasbo je prispeval Edi Oraže. Za ton in luč pa sta bila odgovorna Niko Krištof, Florijan

POGOVOR OB ČASTNEM JUBILEJU

Veronika Kušej: »Imam vizijo o gledališki šoli ...«

Kako dolgo že spremljate lutkarstvo pri Kršćanski kulturni zvezi?

Lutkarsko in gledališko dejavnost spremljam zdaj šesto leto. Pri šmihelskih lutkarjih pa sem že dolgo vključena. Lutkarstvo mi je domače že skoraj dvajset let.

Kakšen pomen ima lutkarstvo v okviru gledališke dejavnosti med koroškimi Slovenci?

Ne praznujemo samo 25. rojstni dan lutkarstva, ampak obhajamo tudi začetek načrtne mladinske gledališčne dejavnosti. Pred 25. leti se je pričela lutkovna in gledališka delavnica. Začetek je bil skromen. Bila je ena skupina, ki je pričela z delavnico v Fiesi. Danes sodeluje v Fiesi več skupin, delavnica pa traja kar dva tedna. Lutkarstvo je pomembno v več ozirih: dviguje samozavest in zavest mladih, pospešuje jezikovno izražanje in nastopanje v družbi. Drugič imajo delavnice povezovalno funkcijo med mla-

dimi gledališčniki. Mladi iz Zilje, Roža in Podjune imajo možnost, da se tudi osebno spoznajo. Vse to pozitivno vpliva na lutkarsko dejavnost. Skozi gleda-

Veronika Kušej

liško šolo so šle razne osebnosti, ki so sedaj na vidnih mestih v politiki, gospodarstvu, kulturi in novinarstvu.

Občudovanja vredno je, kako vam vedno znova uspe motivirati mlajšo generacijo za lutkovno in gledališko dejavnost.

Lahko rečem, da to ni tako težko, kot se morda zdi. Pomembna je vztrajnost in veselje do dela. Vsak otrok ima doma kakšno lutko, avto in druge igrače. Otroci se sploh radi igrajo. Treba jih je nagovoriti v otroških letih in jih pravočasno privabiti, navdušiti in pritegniti k igranju z lutkami.

Vaša osebna želja za prihodnost?

Moja osebna želja je, da bi konsekvntno nadaljevali z lutkarskim in gledališkim delovanjem. Treba bo še dvigniti kakovost. Sicer imamo sedaj kar dobro raven in se lahko merimo z vsemi nemškimi lutkarskimi skupinami na Koroškem in v Avstriji. V mislih pa imam tudi vizijo o gledališki šoli, ki bi lahko najboljšim nudila profesionalno izobraževanje in šolanje. Ustanovitev take šole ima seveda smisel samo tedaj, če gledališčniki zaključijo šolo z ustreznim certifikatom, ki je priznan v Avstriji in Sloveniji.

Pripravil Mirko Štukelj

ŠENTJANŽ / K & K

Izraz prizadetosti

To je naslov razstave mladega slikarja Walterja Mischkulniga iz Bilčova. Polna je bila hiša ob odprtju razstave zadnjo soboto v k&k v Šentjanžu. Program so spremljali Fabjan Hafner, ki je poetično predstavil slike, ter glasbenika Janez Gregorič (kitara) in Kristijan Filipič (flavta).

Walter Mischkulnig se že leta ukvarja z raznimi oblikami umetniškega izražanja. Po odločilnih bojih z raznovrstnimi materiali in metodami obdelovanja je končno našel svojo idealno govorico. Tako želi opozoriti na

splošno omalovaževanje stvari, ki se sicer zdijo neznatne in brez posebne vrednosti, ki pa zadobijo s pomočjo svojevrstne obdelave nov pomen. V razstavljenem ciklu, ki je nastal šele pred kratkim, je v ospredju sodobni človek sredi (ne-)zavestnih sil. »Izraz prizadetosti« se ne kaže samo zaradi krutih dogodivščin, kot je to npr. vojna, temveč tudi v tem, da je vsak ujetnik samega sebe. Če ima človek leta in leta bolečine v kolenu, se teh navadi in postanejo del njegovega življenja. Ali obstajajo možnosti se iztrgati iz svoje ječe? Ali, kakor kaže, preostane samo Matilda z koso kot odrešiteljica? **jka Razstava je odprta do 16. junija 1999: to, če, so 18-20; sr, pe 9-12.**

Walter Mischkulnig

KOMENTAR

Andrej Kokot

Dogodek, ki smo ga doživeli preteklo sredo v Celovcu, ni bil običajna kulturna prireditev. To je bila dostojna počastitev največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, ki je del svojega življenja preživel v Celovcu. Tu je v organizaciji koroške podružnice avstrijskega PEN-a v počastitev 150-letnice pesnikovega rojstva bila odkrita plošča, ki mimoidoče spominja na največjega genija slovenskega naroda. Spomin-

literature, z nagradami, očitno tudi z boleznim samoljubjem. Ali pa nam je Prešeren postal že tako tuj, da pozabljamo na njegovo veličino, na njegove pesmi, s katerimi je izražal ljubezen, bolečino in tudi jezo. Ali res pozabljamo, da smo njegovi nasledniki, da smo dolžni se mu pokloniti, ga imeti za vzor,

Ali nam Prešeren res ni več drag?

ska svečanost je ob pesmih, recitacijah in govorih potekala v primernem kulturnem okviru. Tudi obiskovalcev je, če pomislimo na večer pred praznikom, bilo razmeroma veliko. Vsi, ki so prišli, so se zavedali dogodka, zavedali, da odkrivamo spominsko ploščo pesniku, ki je naš narod in našo literaturo dvignil na raven evropskih narodov. Ali so se tega dogodka zavedali tudi sodobni koroški besedni ustvarjalci?

Njihova odsotnost je bila sramoten odgovor. Boleče me je stiskalo pri srcu in sram me je bilo, za vsakega, ki je blestel s svojo odsotnostjo. Sram predvsem zato, ko se sicer tako radi ponašamo s kvaliteto naše

biti njegovi, kot je slovenski narod bil njegov tudi tedaj, ko so mu nekateri odrekli genialnost. Zdaj imamo tudi v Celovcu, v neposredni bližini Novega trga (na vogalnem poslopju Paradeisergasse in Karfreitstrasse) ploščo, ki nas spominja in opominja na Prešerna, pesnika, na katerega smo lahko ponosni, da kot narodna skupnost pripadamo kulturi, ki je prav z njim stopila v sam vrh evropske literature. Vsem, ki odkritju spominske plošče niso mogli (ali hoteli) prisostvovati, priporočam, da stopijo mimo, se poklonijo Prešernu, pobudnikom za namestitvev pa v mislih izrazijo svoje priznanje za to brez dvoma pogumno dejanje.

CELOVEC

Odkrita spominska plošča Prešernu

Od januarja do junija leta 1832 je France Prešeren živel v Celovcu, kjer se je pripravljaj na zaključni izpit iz študija prava, ki ga je kljub nenaklonjenosti komisije konec koncev le opravil. Doslej v Celovcu ni bilo nobenega spomina na Prešernovo bivanje v koroški prestolnici. Na pobudo koroškega PEN-kluba pa so v sredo, 2. junija, na križišču Karfreitstraße/Paradeisergasse, kjer nekoč je bila celovška sodnija, slavno odprli spominsko ploščo v čast velikemu slovenskemu pesniku.

Glasbeni okvir sta oblikovala moški pevski zbor Valentin Polanšek in zbor SPZ Zarja iz Železne Kaple, ki sta predvajala tudi pesmi Franceta Prešerna. Odkritja se je mdr. udeležil zastopnik slovenskega PEN-kluba, ki je v spominski

plošči videl dokaz, da so odnosi med Koroško in Slovenijo jasni in čisti. Čeprav zastopnikov mesta Celovec ali dežele ni bilo.

Wilhelm Baum, glavni pobudnik za postavitve plošče, je opozoril na to, da Prešeren tudi v jubilejni knjigi ob 800-letnici Celovca manjka. O pesniku Prešernu pa je spregovoril Teodor Domej, ki je orisal značaj in pomen najvidnejšega slovenskega poeta, čigar pesmi so še danes sodobne, saj govorijo o odnosih med ljudmi. A. L.

Iniciator W. Baum, pisatelj A. Brandstätter in predsednik avstrijskega PEN-kluba W. G. Fischer

GRADEC

»Domači« rock v živo

SY AN se imenuje najbrž edina rockovska skupina z vidnim koroškoslovenskim deležem. Skupina se je ustanovila leta 1998 v Gradcu. Njeni člani pa so Fridl (glas, kitara), Majda (saks), Simona (glas) – vsi iz Šmihela – Luki (saks), Christof (kitara),

Tama (boba) in Karl (bas) iz Globasnice. Večkrat so že uspešno nastopali v Gradcu v raznih lokalnih tamkajšnje scene.

Glasbeno črpajo iz prvin rocka, tehna in balkan-etna. Igrajo izključno lastne skladbe, in to v treh jezikih: slovensko, nemško, angleško.

Vabljeni na koncert v soboto, 12. junija v Triangel v Gradcu!

PRIREDITVE

ČETRTEK, 10. 6.

- TINJE, Dom v Tinjah – Sodalitas
9.00 Dopoldansko izobraževanje: Pridelovanje, gojitev in uporaba zelišč v bio-vrtu; predavateljica: prof. Edith Santler
BOROVLEJE, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje in ORF
18.00 Oddaja v živo – 110-letnica borovljske posojilnice
CELOVEC, Občinski center Šentrupert – KKZ
20.00 Premiera: Zaklad čarovnice Jezibabe (Pavel Polak). Jubilejna predstava ob 25. letnici mladinskega gledališča in lutkovnega ustvarjanja na Koroškem

PETEK, 11. 6.

- CELOVEC, Občinski center Šentrupert – KKZ
8.30 Ponovitev predstave: Zaklad čarovnice Jezibabe (Pavel Polak). Nadaljnje predstave ob 9.45 in 11.00
CELOVEC, Avla gimnazije – Slovenska gimnazija
19.30 Šolska akademija. Nastopajo zbori, orkester, ansambel, recitatorji in telovadna skupina Slovenske gimnazije
DUNAJ, Klub KSŠSD – KSŠSD
20.00 Koncert zbora KSŠSD pod geslom »Contrapunto alla bestiale«
PLIBERK, foje novega kulturnega doma – SPD Edinost Pliberk in SPZ
20.00 Predstavitev rezultatov Raziskovalne delavnice 1998 in brošure »Na poti v vas« o nekdanji kulturi v Pliberku in okolici

SOBOTA, 12. 6.

- SVEČE, Gostilna pri Adamu – SPD Kočna Sveče in SPZ
19.30 Premiera mladinske igre »Ni predstave – Keine Vorstellung«
DUNAJ, Hrvatski akademski klub – KSŠSD
20.00 Spargel – koncert
GLOBASNICA, Avla ljudske šole – SKD Globasnica
20.00 Vigredni koncert. Dobrodelna prireditev za akcijo Sosed v stiski; Nastopajo: MePZ Peca, Dravogrski oktet, Dekliška skupina Sten, člani otroškega zbora Živ Žav, Mario Podrečnik (tenor), Dominik Hudl (klavir)
ROŽEK, Galerija Šikoronja
20.00 Odprtje razstave: Drago Druškovič & Ute Steigerwald-Lehmann. Večer oblikuje: Jazz-Quartett The Kickers
ŠENTJAKOB V ROŽU, Regionalni center
20.00 Koncert MePZ Sele
ROŽEK, Kulturna dvorana Na Muti (Woschitz) – KD »Peter Markovič«
20.15 Vigredni koncert »Pri nas na Koroškem navada je ta...«. Sodelujejo: Šmihelski moški kvintet, Skupina »5 in 3«, Quartett a capella, Lojze Primc (citre); povezuje: Peter Grlic
OBIRSKO, Pri Kovaču – MoPZ Valentin Polanšek
20.30 Koncert in veselica »Slovenska pesem naj doni«. Nastopajo: Dekliški zbor iz Slovenjega Plajberka, MoPZ Valentin Polanšek, Trio Pavlič
RIBNICA OB VRBSKEM JEZERU, Hotel Marietta v Ribnici
20.30 Koncert komornega zbora Pentakord (Podgrad pri Ljubljani)

NEDELJA, 13. 6.

- RADIŠE, – SPD Radiše, SPD Celovec, SŠZ
Srečanje planinskih društev
SVEČE, Gostilna pri Adamu – SPD Kočna Sveče in SPZ
18.00 Ponovitev mladinske igre »Ni predstave – Keine Vorstellung«
ŠMIHEL, Farna dvorana – KPD Šmihel
20.00 Predstavitev zgoščenke »To je naša pesem« – pevsko instrumentalne skupine KPD Drava; Nastopajo: PIS KPD Drava, Vidrinska dekleta, Oktet Suha, Rudi Kontschitsch (klavir), učenci glasbene šole Šmihel, Danilo Katz (povezava)

PONEDELJEK, 14. 6.

- ŠENTJANŽ, k & k – k & k
9.00 Literarna delavnica

TOREK, 15. 6.

- ŠENTPRIMOŽ, Kulturni dom – KKZ
9.00 Ponovitev predstave: Zaklad čarovnice Jezibabe (Pavel Polak). Nadaljnja predstava ob 10.30
CELOVEC, Mladinski dom – Mladinski dom in SPZ
11.30 Ponovitev gledališke predstave »Blazno resno«. Nastopa Odštekano gledališče; po predstavi bo srečanje s pisateljico Deso Muck

SREDA, 16. 6.

- CELOVEC, Mladinski dom – SŠK in Mladinski dom
19.00 Podelitev bralnih značk

ČETRTEK, 17. 6.

- BOROVLEJE, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
19.00 Zaključni koncert Glasbene šole

PETEK, 18. 6.

- SLOVENSKA BISTRICA – Mladinski dom in SPZ
14.00 Gostovanje gledališke predstave »Blazno resno«. Nastopa Odštekano gledališče

PRAZNUJEJO!

Greti Čepin iz Podgore pri Globasnici – rojstni dan; Franc Fugger s Svatem – rojstni dan; Ani Struger z Obirskega – 49. rojstni dan; Hanzi Kučnik iz Šmarjete – 50. rojstni dan; Julija Roblek s Šajde – okroglo obletnico; Nani Mihelič iz Malčap – 91. rojstni dan; Pavla Potočnik in Justa Štornik iz Šentjakoba – rojstne dneve; Janko Tolmajer z Radiš – 90. rojstni dan; Franc Vavti iz Podgrada – rojstni dan; Hanzi Sitar z Obirskega – 71. rojstni dan; Erika Lipitz iz Lovank – rojstni dan; Adolf Picej z Žamanj – rojstni dan; Johana Micheutz iz Žitare vasi

Slovenska študijska knjižnica in Mladinski dom

22. PODELITEV BRALNIH ZNAČK

Sreda, 16. junija 1999, 19.00
Mladinski dom (Celovec, Mikschalle 4)

Literarni večer oblikujejo

Ivan Bizjak (mladinski pisatelj), Jan Plestenjak (pevec za mladino), Jože Zupan (Zveza bralnih značk Slovenije), dr. Brigitte Busch (otroška in mladinska književnost)

VIDETI / SLIŠATI

SPECTRUM 99

14. Mednarodni gledališki festival v Beljaku

30 gledaliških predstav ansamblov iz Španije, Kirgizije, Italije, Nemčije in Avstrije nam v enem tednu na različnih krajih mesta približuje mnogolikost gledališkega sveta od akcije do artistike, akrobatike, komedije in čarovnije.

Piccolo Teatro Carambolage iz Bozna/Italija se predstavi z uprizoritvijo »Sna kresne noči« Williama Shakespeara – v italijanščini in nemščini. Lahkotno in razumljivo nam pokažejo ravnanje z dvojezičnostjo.

V mestnem laboriju, poetični šoli za znavanja, vas popeljejo umetniki, zgodovinarji, slepi in gluhi ljudje v mesto. Spoznali ga boste iz drugih vidikov, v spremstvu ljudi, ki živijo na mejnem območju zaznavanja.

Informacije: Beljak, Freihausgasse 3, po-pe, 9.00–12.30 in 14.30–18.00; so 9.00–12.00; tel. 0 42 42/273 41

SREDA, 16. JUNIJA 1999, OB 19. URI V KULTURNEM DOMU V DOBRILI VASI
LETNI KONCERT UČENCEV GLASBENE ŠOLE

(nastopili bodo učenci iz vseh oddelkov GŠ).

Javni nastopi v oddelkih Glasbene šole:

- Šentjakob, društvena soba: ponedeljek, 14. 6., ob 19. uri
- Mohorjeva ljudska šola: torek, 15. 6., ob 16. uri
- Sveče, galerija Gorše: torek, 15. 6., ob 19.30 uri
- Borovlje, pri Cingelcu na Trati: četrtek, 17. 6., ob 19. uri
- Šmihel, farna dvorana (skupno z Globasnico in Šentlipšem): ponedeljek, 21. 6., ob 19. uri
- Šentprimož, kulturni dom (skupno z Dobrolo vasjo in Galicijo): torek, 22. 6., ob 19. uri
- Sele, farni dom: sreda, 23. 6., ob 18. uri
- Mladinski dom: sreda, 23. 6., ob 19. uri
- Bilčovs, ljudska šola: sobota, 26. 6., ob 19. uri
- Škofiče, društvena soba: sreda, 30. 6., ob 19. uri
- Pliberk, farna dvorana: sreda, 30. 6., ob 19. uri

– rojstni dan; Andrej Sturm iz Dobrle vasi – rojstni dan; Marija Butej iz Večne vasi – 75. rojstni dan; Vida Koncilja z Dvora – rojstni dan; Marija Pridigar z Metlove – rojstni dan; Janez Apovnik z Borovij – rojstni dan; Marija Žagar, Wilhelm Krajger, Antonija Pernjak in Peter Močnik, člani društva upokojencev Pliberk – rojstne dneve; Nada Malle iz Holbič – rojstni dan; Andreja Metschina z Gore pri Bilčovsu – rojstni dan;

Slovenski vestnik – usmerjenost lista seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu. SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje parodnih manjšin.

tel. 0 463/5143 00-0 • faks -71

UREDNIKA

dr. Andrej Leben (-34) Jože Rovšek (-30)
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA

tel. 0 463/505 66

VSI

Tarviser StraBe 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

ČETRTEK, 10. 6.

- 18.00 Rož – Podjuna – Zilja: 110-letnica Posojilnice-Bank Borovlje – oddaja v živo iz »Cingelca«

PETEK, 11. 6.

- 18.10 Utrip kulture

SOBOTA, 12. 6.

- 18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

NEDELJA, 13. 6.

- 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (diakon Hermann Kelich)

- 18.00 Glasbena oddaja

PONEDELJEK, 14. 6.

- 18.00 Kratek stik

TOREK, 15. 6.

- 18.10 Otroška oddaja

SREDA, 19. 6.

- 18.10 Glasbena oddaja
21.04 Večerna oddaja

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 13. 6.

- 13.30 ORF 2

● Pisan šopek je lepši – Avstrijske narodne skupnosti v besedi in glasbi: šolska akademija slovenske gimnazije ● 25 let odkrivajo otroci zaklade odrske besede, giba, glasbe in plesa ● Kaj takega: Tu v planinah smo doma. Le kdo? ● V znamenju celuloidne žogice: Slovensko namiznoteniško prvenstvo ob 50-letnici Slovenske športne zveze. ● Sezonski cilj je dosežen: Slovenski atletski klub proti LUV Graz že preizkuša moštvo za prihodnjo sezono.

PONEDELJEK, 14. 6.

- 3.40 ORF 2 (Ponovitev)
16.30 TV SLO1 (Ponovitev)

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

- 6.00 Dobro jutro, sonce
8.00 Domače viže in zborovska glasba
8.30 Živa (do 10.00)
14.00 V taberni
16.00 Od štirih do šestih – informacije o dnevnih dogodkih

NEDELJA

- 8.00 Zajtrk s profilom (Franz Klammer)
15.30 Voščila

RADIO AGORA

Dnevno 10.00–14.00 in 18.00–02.00
na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

- 10.00 PO–PE: Kalejdoskop; SO: Forum (prilčno, sicer glasba), 11.30 Campus radio (14-dnevno); NE: Evopa v enem tednu (BBC), 11.00 Literarna kavarna, 13.00 Out of Carinthia
12.00 Poročila BBC
12.10 Divan (glasba)
13.00 PO: Alpe-Adria; TO: V pogovoru; SR: Po Koroškem; ČE: Glasba; PE: Kultura; SO: Die Welt ein Dorf; NE: Special
18.00 PO: Glasba; TO: Sport; SR: Glasba; ČE: Soja und Elster; PE: Glasba; SO: Sto decibelov; NE: Glasba
18.45 Poročila BBC
19.00 PO–PE: Otroški kotiček
19.15 vsako drugo sredo: stay tuned
20.00 PO: Take the jazz train, TO: Noche Latina, ob 23.00 Nachtfalter; SR: Ruff Radio, ob 22.00 Mad Force; ČE: Music for the masses, ob 23.00 Freakshow; PE: Soundcheck; SO: Jugorock, ob 23.00 Klub Karate; NE: Sunday loops, ob 22.00 For those about to rock

ROMANJE PREK MEJA

Pri Sv. Duhu nad Solčavo

Nekoč (nekako pred 140 leti) je pretežni del življenja na Solčavskem potekal v stikih s Koroško. Danes se zdi skoraj neverjetno, da so Solčavani celo svojo prvo cesto (za prevoz oglja in lesa) speljali iz Matkovega kota čez Pavličev vrh v Belo oz. Železno Kaplo. Pa tudi nekdanje rodbinske in druge povezave med Solčavskim in dolino Bele so znane le bolj redkim ali starejšim.

Časi se spreminjajo in z njimi navade, življenje in ljudje. Minile so vojne, minila so leta nepropustnih mej.

V zadnjih desetletjih se stiki med krajan na obeh straneh Olšave spet krepijo. Obiski pri Sv. Duhu in Šentlenartu utrjujejo poznanstva in postajajo tradicija. Omogoča to seveda tudi izgradnja cest – čeprav še vedno ostaja pot z avtomobilom strašansko dolga.

Zato se SPD Zarja skupno s Slovenskim planinskim društvom tudi že leta trudi za organizirana romanja po starih pešpoteh. In – odvisno od vremena – vabilu se odzove vsakič dosti ljudi. Začetka so bili zaradi prestopa meje potrebni dolgotrajni formalni pismeni postopki. Od leta 1996 naprej pa je vse lažje, ker je začel veljati novi sporazum o planinskem turističnem prometu na obmejnem območju

med republikama Avstrijo in Slovenijo.

Letos smo se romarji in planinci na binkoštni ponedeljek spet zbrali pri Zadruzi v Železni Kapli, da gremo v sosesčino. Obetalo se je lepo vreme in zato je prišlo tudi mnogo ljudi iz drugih krajev (Podjunčani, Celovčani, Rožani, ...). Dolga kolona se je z vmesnim problemom pomaknila po privatni cesti do Šentlenarta. Od tam naprej pa smo opravili romanje peš. Par se jih je napotilo tudi k Potočki Zijalki in naprej na vrh Olšave (1929 m).

Praznovanje pri Sv. Duhu je bilo pravšnje. Zanimiv je podatek, da so tu naši predniki iz Železne Kaple opravili pomembna dela, kot tesar Florijan Miki in mizar Janez Piskernik. Tudi prvo mašo v tedaj novi cerkvi je leta 1886 bral župnik Muden iz Železne Kaple.

Posebno živahen in lep pa je bil popoldan pri sosednjem kmetu Rogarju. Poskrbljeno je bilo za vse, čeprav se je zbralo kar neobičajno veliko ljudi. Polni občudovanja so bili tudi tisti, ki sicer bolj redko zaidejo na vrhove.

Vračali smo se v manjših skupinah, navdušeni nad lepim dnevom v planinah.

M. T.

Marjeta Einspieler

Kandidiram za KPÖ

* Ker se evropska levica upira nesočialnemu usmerjanju gospodarske politike EU in uničevanju delovnih mest. Glavna skrb neoliberalnih reform v Evropi je maksimiranje dobička velikega kapitala. To spravlja milijone ljudi na rob eksistenčne krize in pogloblja socialne prepade med njimi.

* Ker sem za enakopravno sožitje vseh narodnosti na Kosovem in ker Evrope se smemo prepustiti vojnim hujskačem, ki pod pretvezo varovanja človekovih pravic uničujejo Jugoslavijo, ubijajo njene državljane, poglobljajo sovraštvo na Kosovem in destabilizirajo ves Balkan.

* Ker se je treba postaviti proti politiki desnih populistov znotraj EU, ki podpihujejo razizem in na Koroškem sabotirajo pravice slovenske manjšine ter enakopravno sožitje z nemško govorečimi.

* Ker KPÖ sodeluje v skupnosti Združene evropske leve, ki ima v evropskem parlamentu 34 mandatov, in ker je glas za KPÖ glas za politično okrepitev resne ter verodostojne socialne in mirovne alternative na evropski ravni.

13. junija – lista 7

KPÖ

Dvojezično šolstvo na Koroškem – razmišljanja in dejstva (nadaljevanje)

Politika dopušča poslabšanje šolske situacije za slovensko manjšino

Leta 1976 so zakon spremenili. V GG, § 37, BGGI Nr. 397, so izpustili besedo vodje (šol), da bi bile možne kake manipulacije glede nastavitve ravnateljev. V LDG 1984 (Landeslehrer-Dienstrechtsgesetz) ugotovimo zopet poslabšanje situacije za dvojezično učiteljstvo.

V tem času je KHD že masivno propagiral centralne šole za Slovence na Koroškem, dvojezično učiteljstvo pa imenoval »slovensko nacionalno učiteljstvo«, ki »zapostavlja nemško govoreče otroke«. Taka nemškonacionalna propaganda je imela očitno podporo pri mnogih vplivnih politikih na Koroškem.

Politiki dovoljujejo nezakonitosti

Po letu 1984 so postali razpisi ravnateljskih mest drugačni. Določba o potrebi kvalifikacije za oba jezika je ostala, pri mnogih šolah pa so enostavno izpustili oznako o dvojezičnosti te šole. Dvojezično šolo so obravnavali kot nemško šolo. Tako so ustregli nemškonacionalnim krogom. Taka oblika razpisa je protizakonita, ker dežela Koroška ne more spremeniti statusa v Zakonu o manjšinskem šolst-

vu na Koroškem imenovanih dvojezičnih šol. Deželni glavar Haider je za časa svojega prvega deželnega glavarstva take razpise že prakticiral (3).

Po številnih protestih in razpravah v šolskih komisijah so take razpise potem opustili.

Če politiki in visoki uradniki deželne vlade po nalogu politikov dopustijo in zagovarjajo takšne razpise ravnateljskih mest, kršijo obstoječo zakonodajo, kršijo zapisano, ki so jo izrekli ob nastopu službe in storijo kaznivo dejanje. Menda bo v avstrijski demokraciji mogoče namerno oškodovanje slovenske narodne skupnosti na Koroškem in udejstvovanje proti mirnemu sožitju v deželi preprečiti. Vsem je znano, da nemškonacionalna združenja, katerih delovanje ni usmerjeno v enakopravno in mirno sožitje obeh narodov na Koroškem, izkoristijo vsako politično možnost postavljajo zahtevo po spremembi zakonodaje v škodo koroškim Slovencev in skupni domovini dveh narodov – deželi Koroški.

Avstrijska zakonodaja ščiti dvojezično šolo

Nihče v Avstriji ne more kar tako odpraviti predpisov iz LDG 1984, ki npr. v § 32 (službene dolžnosti ravnatelja) ravnateljem nalagajo sledeče:

■ Zastopstvo zbolelih razrednih učiteljev/ic v dvojezičnih razredih.

■ Pedagoško-didaktični napotki dvojezičnim razrednim učiteljem/icam za slovenski del dvojezičnega pouka.

■ Svetovanje v zadevah dvojezičnega pouka.

Poleg tega je v smislu tega paragrafa še:

■ Pogovor v slovenskem jeziku s starši in otroki posebno pri vpisovanju, kjer starši odločajo o prijavi k dvojezičnemu pouku.

■ Pogovor in nagovor v slovenskem in nemškem jeziku pri večerih za starše.

■ Nagovori v obeh jezikih pri šolskih prireditvah in podobno.

Tudi LDG 1984, čeprav se izogiba imenovanja dvojezičnega šolstva (torej ga priznava kot zadevo zase), ne more spremeniti dejstva, da dvojezično šolstvo vodi lahko le dvojezični ravnatelj. Ravnatelj brez znanja slovenskega jezika ne more izpolnjevati njemu naložene, po vsej Avstriji veljavne službene dolžnosti!

Deželni glavar Haider rad govori o kvalifikaciji kot predpogoju za službeno mesto kjerkoli. Kjer pa mu to ne paše v politični koncept in ker hoče ustreči nemškonacionalnim krogom v deželi, išče raznovrstne izgovore, pa čeprav točno ve, da tega ne bi smel storiti.

Bo Haider ukazal nezakonitost?

Haider bo sedaj dal na novo razpisati poprej pravilno razpisana ravnateljska mesta za dvojezične šole Djekše, Galicija, Kazaze in Dobro vas. V ta namen se bodo te šole spremenile čez noč v nemške šole. Tako postopanje je to, kar sem ravnokar opisal – protizakonito dejanje zaradi političnih potreb njegove stranke, kar v mojih očeh pomeni prestopanje meje v demokraciji dovoljenega.

Da se ne bi pozneje kak deželni glavar kdaj na podoben način lotil tudi drugih v deželi ali državi spornih tem. Jaz ne bi rad živel v domovini, kjer bi se lahko bal, kdaj doživeti kaj podobnega kot v otroških letih med drugo svetovno vojno.

Treba se je pravočasno braniti

Dolžnost obeh osrednjih političnih organizacij koroških

Slovencev ZSO in NSKS je, da takoj izdelata skupno stališče v tej najnovejši šolski zadevi in vodita vse potrebne akcije. Svoje predstave sem obema posredoval. Treba bo napisati vloge, proteste, pritožbe itd. in v obrambo dvojezične šole vključiti naše člane v deželnem šolskem svetu za Koroško, v okrajnih šolskih svetih, manjšinskošolski oddelek, frakcije EL in drugih slovenskih list po občinah, vsa kulturna društva na podeželju, Strokovno pedagoško združenje in učiteljstvo, posameznike iz vrst nam naklonjenih političnih strank, zunanje ministrstvo Republike Slovenije, pa še koga.

Poleg informiranja, vlog in pritožb na avstrijske instance je potrebno seznaniti o dogajanju tudi Evropski svet, organizacije manjšin v evropskih državah ter vladne stranke v sosednjih državah.

SLOVENSKO NAMIZNOTENIŠKO PRVENSTVO '99

Ekipna zmaga Selanom – najboljši posameznik Juwan

NTK Bilčovs in SŠZ sta po večletnem premoru v nedeljo v ljudski šoli v Bilčovsu spet priredila slovensko namiznoteniško prvenstvo. Turnir je bil poln uspeh.

pri posameznikih. Ekipa DSG Sele je npr. dobila finalno tekmo proti NTK Bilčovs A prav z zadnjim dvobojem s 5 : 4.

Največje presenečenje pri tekmovanju posameznikov je

nig 1 oz. Marti Uschnig 2, Mirko Oraže 1, Tone Korenjak 2), Humška skupnost – NTK Bilčovs A 4 : 5 (Franz Juwan 3, Kathrin Warrasch 1 oz. Rupert Gasser 2, Peter Pavček 2, An-

Sekijski vodja NTK Bilčovs A. Mohar čestita zmagovalcu Franzu Juwanu

Skoraj šest ur trajajočega tekmovanja se je udeležilo 14 tekmovalcev in tekmovalk iz štirih ekip, srečanje pa se je končalo s slavnostno razglasitvijo rezultatov. Ekipna zmaga je šla Selanom, v konkurenci posameznikov pa je bil najboljši Franz Juwan (Humška skupnost), pred igralcema Bilčovsa A mag. Rupertom Gasserjem in Petrom Pavčkom.

Boji z malo belo žogico so potekali izredno napeto, kar potrjujejo tudi zelo tesni izidi tako v ekipnem prvenstvu kot

bilo, da sta »ekipna prvaka« Mirko Oraže (proti Hornböcku) in Marti Užnik (po skoraj 45-minutni maratoni proti Andreju Moharju) izpadla že v prvem krogu. Franz Juwan pa je dokazal, da je po pravici v koroški lestvici najboljše uvrščeni igralec kakega slovenskega oz. dvojezičnega kluba. Prvi nastop na slovenskem prvenstvu je končal kar z zmago.

EKIPNO TEKMOVANJE:

Polfinale: NTK Bilčovs B – DSG Sele 1 : 5 (Sigi Quantsch-

drej Mohar 1); tekma za 3. mesto: NTK Bilčovs – Humška skupnost 2 : 5 (S. Quantschnig 1, Gusti Stangl 1 oz. Franz Juwan 3, Fabian Merklin 2); Finale: DSG Sele – NTK Bilčovs A 5 : 4 (Tone Korenjak 3, Mirko Oraže 1, Marti Uschnig 1 oz. Rupert Gasser 2, Peter Pavček 2)

POSAMEZNIKI:

1. Franz Juwan (Humška skupnost), 2. mag. Rupert Gasser, 3. Peter Pavček, 4. Michael Hornböck (vsi NTK Bilčovs)

TENIS

Katarina Srebotnik zmagala v Parizu!

Grand-slam turnir Roland Garros se je končal za 18-letno Katarino Srebotnik iz Velenja z ogromnim uspehom. V igri posameznic je sicer izpadla že v drugem krogu, kjer je bila premočna Arantxa Sanchez-Vicario (ta je pozneje dosegla polfinale), toda v igri dvojic se je skupno z Južnoafričanko Hornovo prebila celo do osmine finala.

Na poti tja pa sta Srebotnik in Horn poskrbeli za prvovrstno presenečenje, saj sta ugnali slovit par Mary Joe Fernandez in Moniko Seleš, v osmini finala pa sta se po napetem boju morali vdati Martini Hingis in Anni Kournikov, pri čemer je švicarsko-ruska dvojica ob odlični igri nasprotnic v prvem nizu osvojila le eno igro!

Največji uspeh pa je Katarini Srebotnik uspel skupno z Južnoafričanko Pietom Norvalom

v mešanih dvojicah – osvojila je namreč grand-slam naslov v Parizu! Dvojica je med drugim premagala Japonko Ai Sugijamo in Indijca Masheshu Bhupatija, nedvomo vrhunski par v svetovnem tenisu. Tudi v finalu sta se Srebotnik/Norval pokazala z najmočnejše strani in premagala dvojico Neiland/Leach (LAT/USA/6) s 6 : 3, 3 : 6 in 6 : 3 in si s tem precej ne pričakovano zagotovila naslov.

Pred pariškim turnirjem je Srebotnikova še podpisala pogodbo s trenerjem Ramizom Akhmerovom, ki je dve leti usmerjal razvoj Larise Neiland in jo pripeljal v svetovni vrh. Toda Katarina tudi misli na čas po karieri v tenisu oz. na možne hujše poškodbe – zato se tudi med turnirji intenzivno pripravlja na izpite na prvi gimnaziji v Celju. »Medtem ko se druge igralka zabavajo, se zaprem v sobo in se učim,« pripoveduje Srebotnikova o svojem prostem času. Njeni načrti za naslednji čas se torej glasijo: turnir v Birminghamu in izpiti za tretji letnik iz angleščine, nemščine ter slovenščine v Celju.

T. G.

TENIS

Zmagi za Globasnico

Prvi ekipi ASKO Globasnice/SŠZ sta pretekli konec tedna v tretjem krogu prvenstva slavili jasni zmagi. Ženska ekipa je v soboto nastopila proti SCS Celovcu. Globašanke so si že po petih tekmah posameznic (4 : 1) zagotovile zmago, toda kot dodatek so proti precej mladi, a zelo talentirani ekipi Celovca zmagale tudi še dvojici in s tem poskrbele za razveseljiv končni rezultat s 6 : 1.

Tudi moška ekipa I je v tem tretjem krogu uspešno nastopila v derbiju proti Šmihelu – Globašani so na čelu s slovenskim trenerjem Štefanovičem zmagali kar z 8 : 1! Uspešen konec tedna torej za društvo, ki letos praznuje svojo 10. obletnico obstoja!

VABILO

Teniško društvo Globasnica praznuje svojo 10-letnico obstoja in vabi na praznovanje v šotoru, ki bo v nedeljo, 13. junija 1999 s pričetkom ob 11. uri v šotoru na parkirišču pri teniških igriščih v Globasnici.

Vsi prisrčno vabljeni!

NOGOMET

Prvoligaš LASK

bo gostoval v Celovcu

Pokalni finalist, udeleženec evropskega pokala in 5. v zvezni ligi 98/99 bo obiskal Celovec – in ostal kar teden dni (od 14. do 20. junija)! Zgornjeavstrijski LASK se je odločil, da bo svoje enotedenske priprave na novo sezono, ki se bo začela že 29. junija (1. tekma proti prvaku Sturm iz Gradca), imel v koroškem glavnem mestu.

Treninge bo ekipa imela na igrišču SAK v Trnji vasi, ki bo še posebno lepo pripravljeno za goste iz zvezne lige. Pričakovati je, da bo klub v teku teh priprav tudi prezentiral svoj »novi obraz« za sezono 1999/2000.

Višek enotedenskega obiska pa bo zagotovo prijateljska tekma proti selekciji Slovenske športne zveze v torek, 15. junija ob 18.30 na igrišču v Trnji vasi. Za ta namen se je predsednik SŠZ Marijan Velik preimenoval v selektorja in nominiral znamenit kader iz devetih koroških moštvev. »Žal so nam morali odpovedati trije – Milan Oraže (SV Ried), ker je njegov klub sredi priprav na novo sezono, Igor Ogris (Austria) zaradi poškodbe in Christian Wölbl (Velikovec), ker nastopa z avstrijsko finančno selekcijo v Franciji. Potekajo pa še pogajanja z enim ali drugim znamenitim igralcem,« pravi selektor o sestavi kadra. Vprašljiv je tudi še Milan Rasinger (SV Spittal) v primeru, da moral njegov klub v relegacijo.

Imena dveh častnih gostov obljubljata nogometni praznik

posebne vrste – tekmo si bo namreč ogledal avstrijski selektor Oto Barič, ki bo v okviru svojega obiska tudi pripravljen dati avtograme (v torek, 15. 6. od 16.00 do 17.00 v Mohorjevi). Prvo žogo v tekmi pa bo igral drugi častni gost, kolesar Peter »Paco« Wrolich, ki tudi sam izredno rad igra nogomet. Pred prijateljsko tekmo med selekcijo SŠZ in LASK pa bo še turnir za ekipe pod 8 (od 16.00 do 18.00).

Karte za tekmo lahko kupite v predprodaji pri Mohorjevi, pri Slovenski športni zvezi in tudi pri njenih včlanjenih klubih. Cena: 120,- pred tekmo, 100,- v predprodaji, 40,- za mladince, za otroke do 12 let je vstop prost! T. G.

KADER SELEKCIJE SŠZ:

Vratarja: Erich Oraže (SAK), Janko Smrečnik (SC Globasnica);

Obramba: Lojze Sadjak, Simon Sadjak, Robert Zankl (vsi SAK), Valentin Waldhauser (DSG Borovlje); Sredinski igralci/napad: Marjan Šmid, Ewald Pajantschitsch (oba SAK), Anton Blajs (Bad Bleiberg), Marijan Sadjak, Mario Buchwald (oba SC Globasnica), Milan Rasinger (SV Spittal), Erwin Galo (Žitara vas), Erich Pleschgatterner (Ruda), Adi Blažej (Rikarja vas), Manfred Hober (Metlova)

SELEKCIJA SLOVENSKE ŠPORTNE ZVEZE : LASK

V TOREK, 15. JUNIJA 1999 OB 18.30 V TRNJI VASI

LJUBLJANA

Slovenski minister za šport Slavko Gaber sprejel delegacijo SŠZ in ZSŠDI

Slovenski minister za šolstvo in šport Slavko Gaber je v torek sprejel delegacijo Slovenske športne zveze, ki sta jo zastopala predsednik Marijan Velik in tajnik Ivan Lukan, ter Združenja slovenskih športnih društev (ZSŠDI) na čelu s predsednikom Juretom Kufersinom. Na enournem razgovoru, kateremu je prisostvoval še državni sekretar Jano Strel, so bili obravnavani vsi problemi in vprašanja, ki težijo manjšinski šport, in pomoč, ki jo lahko nudi Republika Slovenija.

Tako je bila poudarjena pomembnost, da je zamejski šport vključen v Nacionalni program o športu Republike Slovenije, kot tudi, da mora biti dodeljena manjšinskemu športu v Avstriji in v Italiji zadostna višina sredstev – 10 odstotkov vseh sredstev, ki so namenjena obema manjšinama iz proračuna R. Slovenije. 10 odstotkov bo treba z združenimi napori čimprej doseči, je bilo skupno poudarjeno v pogovoru.

Nadalje so na pogovoru bili obravnavani projekti, ki jih zamejske športne organizacije lahko izvedejo v direktnem sodelovanju z ministrstvom za šport ter koriščenje možnosti vključitve v programe, ki jih financira Evropska unija in do katerih ima pravico od letos dalje tudi R. Slovenija.

Predsednik SŠZ Marijan Velik je ministra Gabra posebej seznanil tudi z letošnjo 50-letnico Športne zveze in mu ob tej priliki predal tudi prvi športni zbornik koroških Slovencev, knjigo Mirka Bogataja TRAN/SPORT.

Prvo srečanje predstavnikov obeh krovnih športnih organizacij s slovenskim ministrom Gabrom po več letih je vsekakor dokazalo, da obstaja resna pripravljenost za tesnejše sodelovanje, predvsem pa interes in voljo slovenskega ministrstva, da – v mejah svojih pristojnosti – v največji meri prispeva k razvoju slovenskega športa na Koroškem in v Italiji. I. L.